

aki arra büszke, hogy tud magyarul, s hogy Árpádházi Szent Erzsébet-től származik. Prágában Rudolf császárnak, Kepler a csillagász, már mint tudóst mutatja be, hiszen addigra két könyve is megjelent. A latin–magyar szótárát éppen a császárnak ajánlotta, aki rögtön, ahogy kézbe kapja, olvasni kezdi az udvar tudósai és főurai előtt és ötven aranyat utal ki érte. A Magyar Grammatika olyanoknak készült, akik tanulni kívánták nyelvünket, de nagy haszonnal forgatták a hazai iskolákban is.

Mi az a „csigázás”?

Bethlen Gáborral Fogarasban találkozik, aki hívja haza, s megbízza Kálvin Intitutiójának fordításával. Sárospatakon öreg Rákóczy Györgyöt keresi föl, egy darabig Komárom városának lelkésze volt, s rövid itthoni tartózkodása során részt vett a köveskáli zsinaton.

Németországban igen változatos az élete: volt nyomdai korrektor és nyomdafelügyelő, nevelő, tanító, s kántor. Lakott diákotthonban, albérletben, Heidelbergben pedig maga építette házában. Élt pestises városban, ahonnan a szakácsok s hentesek, molnárok mind megszöktek, s a diákság maga gondoskodott élelméről.

Heidelbergi saját házában a maga bőrén tapasztalta meg, hogy mi az csigázás és hogy hol szorít a spanyolcsizma? A harmincéves háború során ugyanis Tilly spanyol katolikus zsoldosvezér katonái hosszú ostrom után elfoglalták a várost, s a nagy könyvtára miatt gazdagnak képzelt Szencit megcsigázták. A hátán gúzsba kötve a kezét-lábát, felhúzták a mestergerendára, s könyvei lángjánál pörkölték: adja elő a kincseit. S ami kevés pénze volt, azt el is rabolták. Mindenéből kifosztva menekült el a szeretett városból.

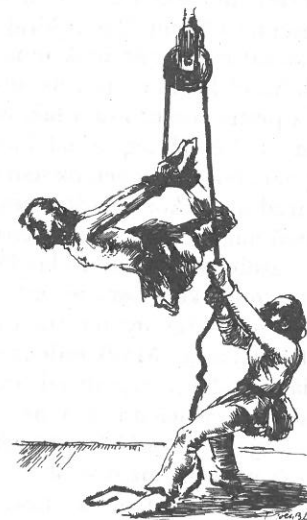
Hazulról, az öccsétől kapott panaszos levél tudósítása itthoni gondokkal terheli a szívét:

– Itthon mostan olyan szegények vagyunk, hogy megmondhatatlan. Atyáméknak egy akó bora sincsen, termett volt mintegy tizenkét akó, de mind adósságba köllött költeni.

Három éve él már Németországban, amikor különös álmot lát: mintha otthon lett volna, és onnan Strasbourgba vágyik. Át is költözik oda, mert nincs évekhez kötve az iskola elvégzése: a tehetség és szorgalom szerint haladhat mindenki. Őt a kilencedik osztályba veszik fel.

150 zsoltár – 90 nap alatt

Amikor Svájcban járt, egy kis egyszerű eset kibillentette a nyugalomból: először hallott a templomban zsoltárt énekelni. Francia népi dallamokon csendültek fel a bibliai zsoltárok a gyülekezet szívéből. A reformáció első szeretetében születtek oly forró hittel, hogy a tüzők annyira átfűtötte a templomok népét, hogy sírtak a hívek, amikor először énekeltek. A Biblia ódon ünnepi erejével friss hétköznapi népdá-

lok ötvöződtek, s szárnyaltak lélekből-lélekbe, egyszerre ismerősen, szinte bizalmasan és mégis Istenhez emelően.

Szencit annyira megfogta ez a zsoltáréneklés, hogy ettől fogva nem hagyja nyugton az a gondolat, hogy magyar nyelvre is lefordítsa őket. Sarkallta az a tudat is, hogy a magyar zsoltárok még mindig csiszolatlan versekbe vannak foglalva, „noha a Szent Léleknek is kedvező a versek szép egyező volta”.

Olyan lendülettel kezd a fordításba, hogy a 150 zsoltárt 90 nap alatt